РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.

"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.

"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., четвер 2-го серпня 1917. Ч. 90. VOL. XXV. JERSEY CITY, N. J., Thursday, August 2, 1917. No. 90.

СОЮЗНІ ВІЙСКА В ПОДІЛЬСЬКІЙ ГУБЕРНІЇ.

ГУСЯТИН, КОПИЧИНЦІ, СКАЛА, БОРЩІВ, ЗАЛІЩИКИ, СНЯТИН І КОСІВ В РУКАХ НІМЕЦЬКО-АВСТР. ВІЙСК.

АВТОНОМІЯ КРАЇВ - ГОЛОВНА ТОЧКА ПРОГРАМИ АВСТРІЙСЬКОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА.

Вісти з України.

Новий адміністраційний поділ Австрії.

Женева. — Сими днями австрійське правительство внесло проєкт про новий адміністраційний перестрій двоєдиної монархії. Усуваєть ся федеративні принципи і замінюєть ся їх строго дуалістичними.

Касуєть ся всі національні й автономні інституції монархії. Після того пляну Австрія ділить ся на слідуючі округи:

Чехи. Моравія. Шлезк, Долішна Австрія, північна Австрія з Зальцбурґом, Стирія. Тироль з Фоарльберґом, полуднева Австрія зі славянськими провінціями і Каринтія, Країна, Горіция. Градиска й Істрія з Трієстом. Всї ті округи будуть розділені на повіти, які мати-муть самоуправу з визначеним правительственним аґентом.

Галичину пропонуєть ся поділити на дві части і одну часть прилучити до Буковини, котра буде творити одно королівство під назвою „Волинсько-Володимирське" з військовою управою.

Боснү, Герцеґовину і Дальматію також пропонуєть ся поділити між Австрію і Угорщину. Австрійська частина тих провінцій дістане назву королівства Ілірії з військовою управою.

Галичина і Буковина будуть в такій зависимости від Австрії як в теперішну пору Хорватія від Угорщини.

Після того пляну кожду провінцію буде представляти міністер, який увійде в склад австрійського правительства, і чотирох послів, яких будуть вибирати округи до віденського парляменту.

Ціль такого політичного поділу — забранє всїх національних інституцій релігійних, просьвітних і торговельно-промислових.

(„Новое Время", з 10. червня).

В справі прилучення Холмщини до України.

Кострома, 9. червня. — **Виселені сюди корінні мешканці холмської губернії на загальних зборах одноголосно висказали бажанє прилучити Холмщину і Полісє до України на автономних основах.**

(„Новое Время", з 10. червня).

А. Ф. Керенський в Українській Раді.

Київ. — Відвідавши Центральну Українську Раду, Керенський сказав, що справу української автономії повинні порішити установчі збори, які мають бути скликані в падолисті. Українці повинні терпеливо ждати до того часу. На заяву членів Ради, що тимчасове правительство повинно пійти сейчас на стрічу українським домаганям, Керенський відповів; **„Мене не лякають домаганя Українців, але їх нетерпимість".**

(„Новое Время", з 9. червня).

Битва в Галичині.

Союзні війска перейшли ріку Збруч.

БЕРЛІН, 30. липня. — Німецький урядовий звіт звучить:

„АРМІЯ КН. ЛЕОПОЛЬДА: Російські війска заняли укріплені становища в околиці Гусятина на схід від ріки Збруча (Збруч становить границю між Галичиною а подільською ґубернією) і ставлять завзятий опір. **Помимо того нашим війскам удало ся в богато місцях перейти ріку Збруч на східний берег. Також на полудне від Скали союзні війска переправили ся через Збруч.**

„На північнім березі Дністра союзні війска осягнули дальші успіхи, посуваючи ся поза Королївку (на полудне від Борщева).

„Між Дністром а Прутом неприятель ставить завзятий опір. Наші війска зближають ся від полудневого заходу до Заліщик.

„АРМІЯ АРХ. ЙОСИФА: Над Черемошем неприятель боронить ся на східнім березі ріки. **Між Залучем і Вижницею наші війска поступають дальше наперед.** В долині ріки Сучави наші війска посувають ся в напрямі Зелетина.

„АРМІЯ МАКЕНЗЕНА: На північ від Фокшани (в Румунії) і в околиці устя ріки Рімніка до Серету союзні війска розпочали наступ. Кількасот жовнірів взято в полон".

Битва над Збручем і коло Заліщик.

ПЕТРОҐРАД, 30. липня. — Російський рапорт звучить:

„В околиці Збаража прийшло знова до сильної перестрілки артилерії.

„На полудне від Гусятина неприятельська піхота робила зусиля, щоби переправити ся на східний берег Збруча, але безуспішно. Наші війска відперли напади неприятеля.

„Над Дністром наші війска відбили напад неприятеля на примісток коло Заліщик. На полудневий захід від Заліщик вдало ся неприятелеви відперти наші війска в околиці Стецової і Кіселева.

„На схід від Капуль (на полудневий захід від Черновець) наші війска уступають у північно-східнім напрямі.

„В суботу розпочав неприятель наступ на дорозї Якобені-Кімполюнґ, але без успіху. Вчера вечером вдало ся неприятелеви відперти наші війска на захід від Кімполюнґа.

„Напади неприятеля в околиці Фокшани зістали відбиті".

Союзні війска перейшли на 50 км. широкім фронті ріку Збруч.

БЕРЛІН, 31. липня. — Урядовий звіт німецького ґенерального штабу звучить:

„АРМІЯ КН. ЛЕОПОЛЬДА: У східній Галичині і на Буковині війска наші і наших союзників осягнули нові успіхи.

„Помимо сильного опору неприятеля над Збручем німецькі і австро-угорські дивізії перейшли ріку на 50 км. широкім фронті, почавши на північ від Гусятина аж на полудне від Скали. Союзні війска находять ся тут в подільській ґубернії.

„Турецькі війска відзначили ся в битві в околиці Ніври (на полудне від Скали), беручи приступом російські становища над Збручем.

„Між Дністром і Прутом союзні війска заняли Снятин і Веренчанку (на Буковині) **та посувають ся в напрямі Черновець.**

„В околиці Вижниці німецькі стрільці переломили становища російських задних сторожий. Неприятель був приневолений покинути свої становища над Черемошем і уступати дальше у східнім напрямі.

„Також в Карпатах над горішним бігом полудневого Серету, по обох сторонах Молдави і Сучави наші війска віднесли значний успіх, приневолюючи неприятеля до дальшого відвороту на схід.

„АРМІЯ АРХ. ЙОСИФА І ҐЕН. МАКЕНЗЕНА: На тих фронтах не зайшли жадні важнійші зміни".

Російські війска опорожнили Заліщики.

ПЕТРОҐРАД, 31. липня. — Урядовий російський рапорт доносить:

„В околиці Гусятина неприятельські війска, які перейшли на східний берег Збруча, були приневолені по завзятій боротьбі на баґнети уступити зі занятих ними становищ.

„Зусиля неприятеля в околиці Пуклян і Підлипя (на полудне від Скали), щоби переправити ся на східний берег Збруча, були безуспішні. Таксамо ударемнено напади неприятеля коло Ґермаківки.

„Уступаючи під напором неприятеля, наші війска опорожнили Заліщики.

„На полудне від Дністра неприятель переводить наступ на лінії Заліщики-Снятин. По довгих і завзятих битвах, в яких становища часто переходили з рук до рук, наші війска уступили на схід на лінію Дорошів-Веренчанка-Заства (25 км. на північ від Черновець).

„В останних днях визначили ся найбільше війска третої фінляндської дивізії, а передівсім 10. фінляндський полк мушкетерів, і проскуровський полк піхоти, який належить до заамурської дивізії. Їх хоробрість заслугує тимбільше на признанє, бо вони не перестали бороти ся, хоч втратили майже всіх своїх офіцирів.

„На прочім фронті не зайшли жадні важнійші зміни".

Відворот 2-міліонової російської армії.

ЛОНДОН, 31. липня. — **Телеґрама з Петроґраду до „Морнінґ Пост" доносить, що около 2 міліони російських війск переводять відворот.**

В склад сих війск входять дві армії, VII. і XI., враз з приналежними резервами. VIII. армія, яка складаєть ся головно з кінноти, а яка в повисше наведеній сумі не була зачислена, уступає також назад і її положенє є незвичайно критичне. Неприятель робить зусиля, щоби VIII. армію зовсім відтяти від двох прочих.

Німці і Австрійці здобули доси около 270 гармат.

КОПЕНГАҐЕН, 31. липня. — **Кореспондент німецької часописи, „Берлінер Таґеблят", який перебуває в головній австро-угорській кватирі на східнім фронті, доносить, що німецькі війска здобули дотепер около 70 гармат, а Австрійці около 200 гармат.**

Кореспондент доносить також, що російські війска приготовляють ся здовж галицької границі до нового опору.

Ґенерал Корнілов карає смертию дезертирів.

ЛОНДОН, 31. липня. — Телеґрама з Петроґраду до лондонського „Таймса" доносить, що положенє VII. армії значно поліпшило ся. Переполох серед війск сеї армії здавлено безпощадно.

Ґен. Корнілов призначив був три дивізії кінноти, щоби заняли становища здовж лінії відвороту. Вони одержали приказ дезертирів розстрілювати на місци. Богато дезертирів, шпиґунів і аґітаторів, які за часів системи військових комітетів не були карані, лежать нині убиті здовж доріг. До трупів причеплено картки з написию: „Тут лежить зрадник своеї вітчини".

Червоні відзнаки і инші символи, яких уживано при війску, тепер зовсім зникли.

Денно розстрілюють сотки дезертирів.

ПЕТРОҐРАД, 30. липня. — Ґен. Корнілов, одержавши від Керенського дозвіл на заведенє строгих заряджень на боевім фронті, виконує повірену собі задачу з великою строгостию і безоглядностию.

Як доносять военні кореспонденти з боевого фронту, кождого дня розстрілюєть ся сотки дезертирів.

Ґен. Корнілов видав приказ, щоби всї офіцири, які не находять ся при своїх полках, до 14. серпня зголосили ся у своїх полках. В противнім случаю будеть ся вважати їх за зрадників держави і поставить ся перед военний суд.

В АВСТРО-УГОРЩИНІ

Автономія країв — головна точка програми нового австрійського правительства.

АМСТЕРДАМ, 30. липня. — **Президент австрійського кабінету, др. Зайдлер, веде переговори в цїли утвореня постійного кабінету, який при запевненій більшости міг би розпочати свою працю.**

Таку вістку одержала німецька часопись „Франкфуртер Цайтунг" від свого кореспондента з Відня.

Кореспондент доносить дальше, що вигляди на успіх без сумніву значно поправили ся. Політичне внутрішне положенє в Австрії представляєть ся після слів кореспондента, як слїдує:

„З причини розлому між Чехами і полудневими Славянами остання група є готова війти в переговори в цїли забезпеченя більшости. В парляментарних кругах панує переконанє, що працююча більшість буде працювати на підставі точно означеної програми.

Найважнійшою точкою сеї програми, крім справ натури економічної, буде признанє автономії ріжним австрійським краям.

ВІЙНА У ФРАНЦІЇ:

Анґлїйці полонили 3.500 Німців.

ЛОНДОН, 31. липня. — Анґлїйський урядовий звіт звучить:

„Вчера продовжувано дальше военні операції у Фляндрії на 15 миль широкім фронті в околиці Іпру.

„Наступ переведено по кількадневнім бомбардованю, яке щодо сили перейшло всї попередні.

„Наші війска осягнули значні успіхи. 10 сіл находить ся в руках наших війск. Число полонених Німців виносить доси 3.500".

Німці взяли в полон 1.500 Французів.

БЕРЛІН, 31. липня. — Німецький урядовий рапорт доносить:

„Наступ анґлїйських війск, переведений на 25 км. фронті у Фляндрії (Бельґія), зістав відбитий.

„По тяжких і завзятих битвах неприятель мусів вдоволити ся занятем кількох становищ на нашій боевій лінії.

„В околиці Серні (в Шампанії) наші війска перевели наступ і взяли в полон 1.500 Французів".

В АНГЛІЇ:

Анґлїйці втратили в липни 72.000 людий.

ЛОНДОН, 31. липня. — Урядові лїсти втрат виказують, **що анґлїйська армія втратила в протягу місяця липня 71.889 людий в убитих, ранених і полонених.**

Втрати є розділені, як слїдує:

убитих 15.549 (557 офіцирів і 14.992 жовнірів);

ранених 53.445 (1.679 офіцирів і 51.766 жовнірів);

полонених 2.895 (190 офіцирів і 2.706 жовнірів).

В РОСІЇ

12.000 полонених Німців утїкло з Росії.

ПЕТРОҐРАД, 31. липня. — Військові власти звернули свою увагу на щораз більше зростаюче число полонених Німців, які утїкли з Росії.

Після урядових звітів утїкло з полону від початку війни до вибуху революції 5.350 Німців. По вибуху революції утїкло в протягу марта 735, цьвітня 2.518, мая поверх 3.000.

Военна диктатура в Росії?

КОПЕНГАҐЕН, 31. липня. — **Скупі вісти, які надходять з Петроґраду, кажуть надіяти ся, що в короткім часї Росія опинить ся під військовою диктатурою.**

Президент Керенський згодить ся на сей крок тоді, коли „Надзвичайні Національні Збори", які мають відбути ся в Москві, а які покищо зістали відложені, не осягнуть свого успіху, то значить, коли не прийде до повного порозуміня між соціялїстичними і не-соціялїстичними партіями по мисли теперішного правительства. Певним є, що президент Керенський є за тим, щоби розширити права військових властий.

Між соціялїстами і кадетами не прийшло доси до згоди.

ВАШІНҐТОН, 31. липня.—Зі звіту, який одержало тутешне російське посольство, виходить, що внутрішне положенє в Росії поправляєть ся та що є виглади на утворенє нового коаліційного кабінету.

Однак провізоричне правительство заявило рішучо, що ані внутрішна ані заграничНа політика теперішного правительства не сьміє улягти жадній зміні. Правительство домагаєть ся також, щоби члени кабінету не були відповідальними перед своїми партіями, але щоби мали повну свободу діланя.

Проти сього останного домаганя виступили соціялїсти, які не хочуть згодити ся на те, щоби випустити зі своїх рук контролю над правительством, яку вони тепер виконують при помочи ради робітничих і салдатських депутатів. Також заявили соціялїсти, що вони ніколи не згодять ся на жаданє кадетів, які домагають ся уступленя з кабінету соціялїстів, як Чернов і Скобелев.

З другої знова сторони кадети жадають, щоби заграничНа політика була ведена після програми попередного правительства і щоби до часу Установчих Зборів не переводити жадних реформ.

Радикальні посли підозрівають, що кадети хочуть захопити у свої руки назад керму в державі.

Военна нарада в російській головній кватирі.

ПЕТРОҐРАД, 30. липня. — Президент кабінету, Керенський, є присутний на военній нараді, яка відбуваєть ся в головній російській кватирі.

Наради мають на цїли переведенє цїлковитої реорґанізації армії і фльоти, здержанє теперішного відвороту і уложенє пляну на новий наступ.

В нарадах беруть участь шеф ґен. штабу Брусілов, всі головні команданти армій, давні команданти, як ґен. Рузский, ґен. Ґурко і ґен. Алексїєв, та бувший міністер війни, ґен. Ґучков.

Ґенерал Корнілов і адмірал Колчак — кандидатами на міністрів.

ПЕТРОГРАД, 31. липня. — З достовірних жерел доносять, що **ґен. Корнілов,** теперішний командант полудниево-західного фронту, буде іменований міністром війни. Між кандидатами на міністра маринарки згадують **адмірала Колчака,** бувшого команданта чорноморської фльоти.

(Продовженє на стороні 3-тій.)

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
in United States:	В Злучених Державах:
$2.50 per year	на рік $2.50
$1.25 per 6 months	на пів року $1.25
$1.00 per 4 months	на 4 місяці $1.00
in Jersey City and to foreign countries:	В місті Jersey City і за границю:
$3.25 per year	на рік $3.25
$1.75 per 6 months	на пів року $1.75
$1.00 per 3 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всї мoні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda”.
При висилаиню замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Montgomery.

З біжучої хвилї.

В клівлендських „Вядомосцях Цодзєнних” (ч. 171, з 27. липня б. р.) є поміщена статя п. з. „Квестія українська”. Автором статї є Ян Клос.

Статя довга і досить цікава. Цікава тим, що преці нь раз деякі Поляки приходять до переконаня, що істнованє самостійної України є незалежне анї від Польщі, анї від Німеччини, анї від Московщини. Противно, як се доказує фактами автор, „Україна є дуже лакомим кусником як для Росії так і для Німеччини. **Росія без України була би краєм бідним. Німці, здобувши Україну, мали би всї дані панувати над сьвітом**”.

На такі слова посторонного чоловіка, та ще і з ворожого нам табора, повинні звернути увагу ті наші „червоні” патріоти, які в своїм засліпленю інформують американську суспільність, що „Українці не мають ніяких національних, чи там державних, амбіций”.

Деякі українські часописи розтрубіли свого часу вістку, що канадійський православний епископ Александер на зїзді у Вінніпеґу признав себе за Українця.

Не шукаємо за основами, на яких сї часописи подали повисшу вістку, але зазначити годить ся, що коли би навіть епископ Александер справді так поступив, то радувати ся тим нема причини, бо він з ідейних мотивів або з любови до свого народу певно сього не зробив би.

Кажемо: колиб се була правда. Однак показує ть ся, що в дійсности повисша вістка є цілком безпідставною.

Перед нами лежить найновійше число канадійського „Русскаго Народа”, де епископ Александер називає українських провідників Каїнами і Юдами, а цілий український нарід — запроданцями, і просить Бога, щоби зіслав на український нарід своє проклятє...

Отже дуже нерозсудно поступили сї часописи, які подали непровірену вістку і сим зробили „адвертайзмент” епископови Александрови.

Ми знаємо, що на український нарід проклятє не спаде, хоч би сього бажав собі не лише епископ Александер, але навіть і сам сьвятійший синод.

Та не о се ходить. Ходить о се, аби непотрібно не робити приятелем українського народу того, хто в дійсности є його ворогом.

Факт, що канадійський православний епископ Александер, котрого породила українська матїр, просить, аби Бог зіслав проклятє на український нарід, треба собі добре затямити на будучність.

Читаємо в „Американскім Русскім Вістнику” проєкт редактора М. І. Ганчина, щоби покійному Павлови Юрієвичови Жатковичови, бувшому редакторови „А. Р. Вістника”, поставити памятник.

Цікаве лише, що сей проєкт подає ніхто инший, лише сам Ганчин, який постарав ся о се, що покійного Жатковича не впустили навіть на остатну конвенцію Соєдиненія...

За житя дихати не дають, а по смерти кадять...

ЗАГАДОЧНЕ ПОЛОЖЕНЄ.

Революційне море кидає російським кораблем немилосерно на всї боки, примушуючи його прибирати ріжні положеня і вигляди, що завдає немало клопоту людям, яких інтереси тісно звязані з російським великаном і які пильно старають ся відгадати його будучу долю. По скиненю царату головну керму державну взяли були в свої руки конституційні демократи — представителї буржуазії. Але їм не судило ся кермувати довго державним кораблем і вони скоро передали власть сильній партії соціялїстичній, серед якої скоро виринула енерґічна і міцна особистість Керенського, нинїшного премієра міністрів і диктатора.

Мимо надлюдських зусиль таких популярних в Росії людий як кн. Львов і Керенський, аби можливо найскорше завести в Росії порядок і привести її до бажаної рівноваги, ціль ся невдала ся ще й доси, і остаточно послїдними днями довідуємо ся, що в Москві мають відбути ся „надзвичайні національні збори” всїх російських партій політичних і суспільних, для обговореня способу, як ратувати Росію. Цікавим є те, що з тих зборів виключено Українців, Фінляндців і максималїстів, „через їх становище до Росії”. Є се хиба один з лишних фактів, що Українці не сьміють приспати своєї справи, покладаючи ся на московську ласку. Рівночасно з оповіщенєм про „надзвичайні національні збори” в Москві дійшли до нас вістки про плян перестрою російського кабінету міністрів так, аби в нім були представителї можливо всїх партій. Ходить тут головно о конституційних демократів, які зрезиґнували з причини наданя Україні повної самоуправи. Кадетська партія тимсамим ясно висказала своє становище супроти Українців і нічого доброго не каже їм від себе сподївати ся. Кадети таким способом переходять в ряди українських ворогів. Чи вдасть ся Керенському втягнути їх до нового плянованого кабінету, який має складати ся з 15 членів, се питанє будучности, але ледви чи прийде до згоди, тимбільше, що услівя кадетів, на яких вони вступили би до кабінету, є доволї трудні і противні соціялїстам. Кадети іменно домагають ся веденя війни з алїянтами до повної побіди, полишеня всяких реформ аж до установчих зборів, а в справі національній є завзятими ворогами федеративної републики, себто державного устрою, в якім була би полишена повна воля поодиноким російським народам в їх домашнім житю. З чисто клясових інтересів вони будуть противні переведеню земельного питаня в такім дусї, як сього домагають ся селяни.

Для нас, Українців, важне се, що кадети своїм становищем супроти української автономії дали ясні докази своєї ворожости до Українців; а коли їх буде в міністерськім кабінетї много і коли вони прийшли би знова до сили, то се відбивало би ся круто на українсько-московських відносинах. Змаганєм Українців є осягненє можливо повної свободи, цїлковитої самоуправи, рівнаючої ся навіть независимости. Керенський на се рад-не-рад згодив ся; годїж було супротивлятись українській силї, яка могла потягнути в пропасть цїлу Росію. Уступки Українцям були одинокою дорогою виходу з небезпечного внутрішного роздору. Та на жаль, кадети не зрозуміли сього і мабуть допустили би навіть до кровавої розправи між Україною й Москвою, щоби лише удержати верховодство послїдної.

Взявши на увагу домашну незгоду, безпорядок, хаос і боротьбу всїх проти всїх, нас не здивує слабкість російського фронту і теперішні російські невдачі. Треба хиба дивувати ся російській витривалости, яка, мимо цїлковитої дезорґанізації дома, потрафить ще боронити ся перед сильним ворогом. Та се довго тривати не може і Росія є тепер над берегом пропасти. Сьому мають зарадити „надзвичайні національні збори” в Москві. Куди повернеть ся російська полїтика — покищо невідомо. Певне лиш є одно, а се, що теперішний стан є дальше неможливий і що конче треба щось робити, щоби витягнути Росію знад берега грізної пропасти. Чи зарадять тому національні збори, побачимо в будучности, а ми з українського становища висловимо лише жаль, що мимо проливу української крови за Росію Українців недопускають до порішуваня долї цїлої Росії, супроти чого Українці мусять держатись обережно і зорко слїдити за політичними змінами в Петроґрадї, щоби вразї запанованя неприхильних їм елєментів в російській державі вони зуміли постояти за своє силою.

Ілія Толстой.

ЛИШЕ СЕЛЯНИ І РОЗВЯЗАНЄ ЗЕМЕЛЬНОГО ПИТАНЯ МОЖУТЬ УРАТУВАТИ РОСІЮ ВІД АНАРХІЇ.

Росія переходить тепер через найбільше критичну добу за цїлий час свого державного житя і я виджу, що перед нами є небезпеки, яких не дасть ся оминути.

Держава є хора. Не так легко приходить ся їй подужати з тяжкої хороби неволї, яка держала її через многі столїтя в своїх обіймах. Тому й кріза є тяжка і небезпечна. Всї сили орґанізму є чинні — найлїпші і найгірші.

Думаю, що нема в Росії ніодного чоловіка, який мав би ясну ідею про те, що під теперішну хвилю діє ть ся перед нашими очима. Коли ви є песимістом, то картина представить ся вам страшна. Нарід, скинувши ярмо деспотизму і спаливши богів, яких він доси почитав, не вірить тепер в жадну власть, а марево анархії уносить ся над цїлим краєм.

Серед таких відносин є можливі пророки всякого рода.

Заки вибухла революция, ми мали в Росії лише дві радикальні партії: соціял-демократи і революціонери. Тепер кожда партія розлетїла ся на безграничне число відтїнків, а кожда з них думає, що лише вона одна є підставою правди.

Таке роздробленє дало можність таким людям, як Ленін і його ученики, допускати ся злочинних дїл, які виходять на користь Німеччини. Вони ошукують нарід, годуючи його мрією про можливість вічного мира, а поширюючи сї ідеї, піддержувані німецькими грішми, вносять деморалїзацію в армію і ослаблюють державу.

Дезертири мають тепер спромогу оперти своє поступованє на принципах, яких вони не годні навіть поняти.

Провізорічне правительство не має на стільки сили, щоби привернути лад, а нарід не має ще на стільки образованя, щоби шанувати закони, які не мають поперти в силї.

Знесенє кари смерти підорвало сильно карність армії і що найменьше хвилево ослабило її силу.

Така є неминуча доля всїх найбільших людських ідей. Заки дасть ся людству користи, товпа уживає їх для своїх власних, особистих цїлий і збещещує їх.

Я виджу, що перед нами є богато а богато небезпек. Я бою ся передівсїм, що наші союзники будуть роздражнені з приводу нашої бездїльности на боєвім фронтї. Але вони мусять се розуміти, що ми не є зрадниками. Се є лише хвилеве ослабленє. Я думаю, що Німеччина знає се лїпше ніж хто инший. Вона не розпічне наступу на нашім фронтї, бо вона знає, що ми будемо так довго спокійні, як довго Німеччина нас не зачіпає. Колиж Німеччина розбудить серед російських мас патріотизм, вона є пропавша.

Друге, я виджу велику небезпеку в застою в промислї. Край находить ся в руках салдатів і робітників. Платнї підносять ся неприродно в гору (20 до 30 рублів денно). Фабрики не є всилї продовжати своєї працї і мусять закривати ся.

Зовсїм природно, що зі зростом платнї підносять ся і кошти житя. Гріш тратить свою вартість. Наслїдок буде такий, а декуди він вже є, що в торговельних осередках запанує голод і наступить цїлковита руїна торговлї і промислу.

Такої гадки є песимісти. Але ми не тратьмо надії.

Міністер війни, Керенський, повернув якраз з боєвого фронту і запевнює, що російська армія є вже готова до наступу, що вона є сильнійша ніж колинебудь давнійше перед вибухом революції та що нема найменьшого сумніву в нашу побіду. **Я покладаю всю свою надію на селянство.**

Ожидаю Установчих Зборів. Я знаю мудрість нашого народу і вірю, що ся мудрість виратує край. Салдати і робітники не є представниками російського народу. Вони становлять лише малу його частину.

Нераз приходило ся менї слухати голосів російських мужиків. Я мав нагоду переконати ся, що вони на богато річий не годять ся, вважаючи їх злими. Вони відчувають, що постійне підвищенє робітникам платнї не виходить їм на користь.

Вони приходять до переконаня, що їх інтереси не є згідні з інтересами робітників, котрі жиють по містах. Робітники жадають дешевого хлїба і високої платнї. Селяни-ж хочуть продати дорого пшеницю, а дешево купити одїж.

Одинокий проблєм, який лучить селянина з робітником, є земельне питанє. Коли ся справа буде управильнена, то селяни зажадають ладу і сильного правительства. Се буде консервативний елємент в краю, „буржуазія”, який буде противним усяким вибрикам. Селянський елємент не дасть ся здеморалїзувати.

Давні традиції народу жиють дальше в його души. Хлїбороб є підставою народу, а на тій підставі він буде дальше жити і розвивати ся.

Історія має свої стежки. Нарід мусить перейти нераз всї шляхи, які витичила йому рука долї.

Часи, серед яких жиємо, є небезпечні, але вони учать народні маси, і я вірю, що надійде час, котрий теперішну крізу оберне на нашу користь.

Петроград, 16. червня 1917 р.

УТЕЧА РОСІЙСЬКИХ ВІЙСК З ТЕРНОПОЛЯ.

Воєнний кореспондент берлїнського „Таґеблят-у”, В. Ґеґелєр, був першим ґазетярем, котрий увійшов до Тернополя після уступленя російських війск. День перед тим по дорозї з Озїрної до Тернополя він бачив німецького цїсаря, принимаючого рапорти про хід воєнних операцій. Його супроводжали сотки гармат. У віддаленю показали ся в димі вежі Тернополя. 16 годин пізнійше війска центральних держав увійшли до міста.

Описавши в „Таґеблят-ї” знищенє і руїну Тернополя, який ще в кількох місцях горів, і радість мешканців, увільнених по трох лїтах окупації, Ґеґелєр наводить свою розмову з одним старим тернопільським сьвящеником, який між иншим говорив:

„Росіяни взагалї добре заховували ся протягом трох років, але вони були засуворі. Вони не уживали моєї церкви, але відправляли богослуженя в школї. Супроти українських селян вони були дуже добрі. Деякі з селян доробили ся маєтку через зносини з російськими купцями. Жиди також зробили добрі гроші. Противно, звичайні жовніри час від часу зле поводили ся з Жидами, яких в Тернополи є около 30.000 в протиставленю до 25.000 католиків. Росіяни поводили ся дуже грубо і зимно з так званою висшою клясою і я зчаста мусів заступати ся за многими.

„По поваленю старого режіму відносини змінили ся на лїпше. Жовніри почали більше про себе думати і до наших горожан вони говорили з піднесеним духом: „Ви, бідні люди, все ще мусите слухати свого цїсаря, але ми вже републиканцями”.

„Однак небавом показали ся признаки здеґенерованої дисципліни. Я бачив раз жовніра сидячого на публичнім місци з простягненими ногами. Коли надійшов ґенерал, жовнір не уступив ся з місця, аж ґенерал мусів відсунути його ноги на бік. „Чому не перескочиш?” — спитав жовнір ґенерала, але сей пійшов дальше, не відзиваючись анї одним словечком.

„Мимо таких відносин Керенському вдало ся викликати в більшій части армії новий запал, роблячи з боягузів хоробрих людий; але вони були такими фанатиками, як він сам. Він був тут тому десять днів. На початку російського наступу вони всї були повні надії, що він скінчить ся їх побідою. Вони питали нас: „Як далеко до Львова?” Офіцири казали нам, що вони хочуть іти до Відня купити собі нові чоботи. Мусите знати, що в Росії всьо страшно дорого коштує. Пара чобіт коштує 200 карбованців (рублїв), а бохонець хлїба 2 карбованцї; цукру то вже зовсїм не можна дістати. Армію живлять добре, але цивільне населенє страшенно голодує.

„До 20. липня ми не знали нічого про німецьку офензиву, але слїдуючого дня Росіяни почали відворот. Відтоді вже вони не були більше жовнїрами, лише злодіями і розбишаками. Кажуть, що комісар нового правительства, Красковський, сам видав приказ палити і нищити всьо, чого не можна забрати. Я не хотїв вірити і пійшов на улицю, де мене обступила горстка жовнїрів. Один з них вхопив мене за горло і поспитав: „Де є твій золотий годинник?” Я, перестрашений, віддав йому всї гроші, які мав при собі. Вони мене пустили, але я заледви пройшов кілька кроків, коли мене напали другі і зажадали від мене годинника; і взяли його. Вони взяли з мене буквально всьо, крім сорочки.

„Патрулї, які бушували по домах, поводили ся ще гірше; вони попросту рубали всьо, чого не могли забрати. Вони перестали бути людяними. В недїлю рано один жовнїр вдер ся до моєї церкви, отворив замкнені двері сокирою, видер ся на вежу і розглядав ся. Нараз почала ся канонада. Ми поховали ся до пивниці і там молили ся. Відтак всї почали кричати: „Німці надходять!”

Володимир Сиротенко.

НИВО МОЯ...

Ниво моя, ниво моя,
Ниво плодовита,
Зеленїла ти, пишалась,
Мов золотом вкрита.
Ти вмивалась перлистою,
Чистою росою,
Веселились, щебетали
Пташки над тобою.
Нависали чорні хмари
Тай знову сьвітлїло,
Проходили дощі зливні
І сонїчко гріло.
Веселив ся, співав пісні
Розмовляв з тобою
І гордив ся плугатор твій,
Йдучи за сохою.
Ти кормила, одягала
Старого й малого
І нічого не робила
Ти людям лихого.
А тепер ти, моя ниво,
Вся кровю полита,
Не сохою ти зорана —
Гарматами зрита.
Не пшеницею, не житом
Тебе засївають,
А кулями сталевими
По тобі стріляють.
То не снопи, не півкопи
На тобі складають —
То могили сумовиті
Всюди виростають...
Ниво моя, ниво моя,
Трупами покрита, —
За що-ж ти так безжалїсно
Побита, порита?!

Берлін, Н. Г., 24. липня 1917.

ВАЖНЕ ДЛЯ МІСЦЕВИХ УРЯДНИКІВ У. Н. СОЮЗА.

Отсим повідомляєть ся всїх місцевих урядників і орґанізаторів У. Н. Союза, що згідно з ухвалою головного екзекутивного комітету, з 10. липня с. р., до У. Н. Союза будеть ся дальше приймати нових членів за половину вступного в місяцях: липни, серпни і вересни 1917 р. З сеї ухвали повинні користати як місцеві урядники У. Н. Союза так і ті, котрі мають намір приступити до У. Н. Союза.

По всї інформації в справі У. Н. Союза треба писати до головної канцелярії У. Н. Союза на адресу:

Ukrainian National Association,
P. O. Box 76, Jersey City, N. J.

За головний уряд У. Н. С.
Д. Капітула, гол. предс.;
М. Угорчак, гол. рек. секр.

ПОТРІБНО ОРҐАНІЗАТОРІВ.

Потрібно спосібних людий на місцевих орґанізаторів, котрі би заняли ся орґанізованєм нових відділів і членів У. Н. Союза в Америцї, особливо в тих місцевостях, де ще доси нема відділу У. Н. Союза.

По близші інформації треба писати до головної канцелярії У. Н. Союза на слїдуючу адресу:

Ukrainian National Association,
P. O. Box 76, Jersey City, N. J.

За головний уряд У. Н. С.:
М. Угорчак, гол. рек. секр.

Д. Добронравов.

РЕВОЛЮЦІЯ

(Записки).

(Дальше).

XIII.

Перші кроки.

Саля якогось приватного банку, Невський 100. Повнісінько народу. Сюди зібрали ся на першу нараду уповновласнені Літейної части — по одному від кождого дому. За столом предсїдатель, з чорною бородою, лисий, і ще якісь люди. Публика зібрала ся ріжна. Тут і офіцири і дами і цивільні, старі і молоді, люди, що прийшли з великим, поважним інтересом і так просто, горожани, які заздалегідь вже критично настроєні до всього. Таких можна пізнати по виразі лиць, ситих, надутих, залятих товщию, з напухлими очима. Типічні горожани, наша буржуазія, дурна, сіра, але виблискуюча.

На порядок денний поставлено питане про міліцію.

— Міліція повинна бути вибирана. В кождім домі кватиранти вибирають міліцію зі свого круга. Хто з вас за тим, аби міліція була виборна, а не винаймлювана, — говорить предсїдатель — прошу підняти руки.

Піднимають усї.

Встає рижий добродій, в бездоганнім строю, з червоною ленточкою в петлиці.

— Перепрашаю — говорить він, зморщуючи лоб. — Можу я сказати?..

— Ви просите о голос? — питаєть ся предсїдатель.

— Ні, я, правду сказавши, хочу поспитати: Коли я захочу, чи можу винаймити за себе міліцію?

— Ви тільки що піднимали руку, щоби міліція була вибирана.

— Так? В такім случаю, певно...

Біля мене сидить якийсь добродій, котрий цїлий час, поривається щось сказати. Тягне руку до гори, сам тягнеть ся, піднимаючись, хотячи звернути на себе увагу предсїдателя. Сердега вкрив ся потом, хрякає, але все тягнеть ся...

Наконець предсїдатель його замічає.

— Ви просите о голос?

Мій сусід, почервонївши, вискакує.

— Так, я хотів би... — набравши воздуха, випалює: — Я був в західній Европі... Там... треба, щоби в нас, при новім режімі було як в західній Европі і... і взагалі...

— А в справі міліції що ви скажете? — холоднокровно питає предсїдатель.

— Нічого.

— Добре, постараємо ся, щоби було як в західній Европі — усьміхаєть ся предсїдатель.

Недалеко під стїною сидить безвусий прапорщик з панною. У нього на мундурі з лївого боку припнята червона кокардка. Прапорщик перешептуєть ся з панною, але час від часу, щоби показати і свою участь в спільній справі, кричить грубоватим баском:

— Поставте питанє під голосоване!

Червоне лице прапорщика сяє. Очевидно, він вдоволений собою, сусїдкою і своєю фразою.

Многі з непривички уймають ся говорити, мнуть ся, червоніють, тягнуть, і збентежено поглядають на сусідів їм помагає предсїдатель, який напричуд добре веде засїданє, річево, гарно і з якоюсь невимовною красотою. А кермувати такими зборами — річ зовсім нелегка.

Через дві години „преній" (суперечки) справа міліції вияснена зі всіх сторін. Предсїдатель читає формулу, котру треба дати під голосованє.

— Гей, прошу о голос! — роздаєть ся товстий баритон. В дверях стоїть виголений добродій, з дуже самопевним лицем. З породи „мишачих лошаків".

— Дебати закінчені — поясню йому предсїдатель. — Але може ви хочете говорити в справі голосованя?

— То-то, власне про се!

— Прошу, тільки коротко, часу замало.

„Лошачок" робить гарний рух.

— О, розумієть ся! Я — коротко. — І звертаючи ся до нас всіх зачинає з чутем: — Панове! В теперішну переживану нами хвилю, коли старий режім рухнув, коли самовласть...

— Прошу коротше! — перебиває предсїдатель.

— О, так! Певно... коли самовласть улетіла в забутє — перед нами виринають всякі питаня дуже важні і... Панове! Ми переживаємо революцію! Панове, в революційні дни ми повинні поставити собі питанє і вияснити, що таке міліція. Панове!

— Ви від самого початку тут? — питає предсїдатель.

— Так.

— Ми три години говоримо вже про се. Ви чули?

— Мм-так, певно, почасти, але я хочу поставити питанє принципіяльне...

— Більше нічого не маєте предложити?

— Поставте питанє під голосоване! — кричить прапорщик.

Опісля йде бесїда про те, що міліція повинна бути зоружена і що в случаю якихнебудь подій дижурний міліціонер повинен через телефон дати знати до комісаріяту.

Просить о голос невисокий, оголений чоловік в золотих окулярах.

— А що, наприклад, маю робити я? — питає він — По перше, в нашім домі є одинокий мущина. По друге, коли мені дадуть оруже, я одинаково стріляти не буду: не вмію стріляти і дотого є дуже страшно. А по трете, в нашій хаті нема ні одного телефону. То як же я повідомлю комісаріят, коли вломлють ся злочинці?

— Здайте ся на волю божу — шепчуть ззаду.

„Одинокому мущині" радять наняти военну сторожу. Він вдоволений. Але сївши на своє місце, він не перестає розказувати живо своїм сусїдам, що він одинокий мущина в домі і що стріляти з револьвера дуже страшно.

XIV.

„Полуниця".

Раньше підозрілі особи блукали улицями з піднятими в пальтах ковнїрами. Мигаючі по всіх сторонах очи, зручність рухів і весь взагалї вид показували людину забороненого фаху. Оглянеть ся такий чоловік довкруги, і переконавшись, що за ним не слїдить око хоронителя порядку, зачинає приставати до прохожих і таємничо нашептувати:

— Добродію, купіть карточки порноґрафічні! Дуже цїкаві! Останні лишили ся.

Особа суне руку за пазуху і витягає відтам карточки „французького жанру", заборонене дїло, призначене для зведеня горожанина з доброї дороги, по котрій він, послушний приказам висшого начальства, ступав невпинно день і ніч.

Та всеж таки „полуниця" була у великім русї. Тепер же торговцї порноґрафією поросли в пірє і розгуляли ся на добре. Вони постановили довідати ся про старий режім як можна найбільше, довідати ся про всьо. Але тому, що старий режім мав богато спільного з „полуницею" — то многі черти того режіму не піддають ся навіть поверховному описови.

Та се одначе не турбує зручних і підприємчивих людий. Вони старають ся.

І побіч того, що всї повинні знати про минуле, побіч оповідань, які мають загальне значінє, появила ся заборонена лїтература.

— Распутин і тайни розпусної палати! — реве на Невськім голодранець, потрясаючи пачкою друкованих карток.

— Височайший манїфест Грицька Распутина.

— Пашпорт Грицька Распутина!

Для „полуничних" торговців хідники показали ся однак недостаточними. Вони пролїзли і в редакції ґазет звісного сорта і розложили там свої товари.

Встидно не те, що така „новість" попаде в руки обивателя. І йому треба книжок. Встидно те, що ті ґазети читає простолюдин, читає жовнір, читає той, кому не Распутин цїкавий, і не його любовні зносини з бувшою царицею, а доля його вітчини і її устрій. Встидно те, що свобідне і прекрасне слово, котре може бути огненним і побідним мечем архангела, промінюють на кабаретові куплети.

В трамваю я розговорив ся з одним жовніром, котрий читав ґазету.

— Чи подобаєть ся вам те, що тепер пишуть? — поспитав я його.

— Подобаєть ся, певно. Тепер про нарід пишуть, про волю. Тільки щось Распутина забогато описують, що то він на великім дворі виробляв. Ні до чого.

— А що?

— Се пусте! Нинї все бесїда про републику. Думаєш, що в ґазеті прочитаєш, як воно і в инших місцях, за границею наприклад, котрі чужинцї, відки пійшло. А візьмеш ґазету — все тільки про Грицька, щоб йому!..

Темного народу в нас — не зрахуєш, скільки! І коли треба розказати всьо, пояснити... в порядку, до ладу...

Много людий я питав і дуже многим не подобаєть ся „распутинщина". Декотрі-ж за нею обстоюють.

— Цікаво! Цар, цар, а на повірку куди допустив мужика! З інтересом пишуть! Дивино, в лазни з царицею парив ся. Може ще що розкажуть! Наші дїти читають — гейби лошаки ржуть!

Попадають ся і такі, що нічому не вірять.

— Ну, ґазети, звісно, тумана пускають! Збрешуть — лучше не треба. Пишуть, про що в них була бесїда. А хто знає? А чи він під ліжком сидів? Лучше би про Німця писав! А то прийде Німець, висїче усїх і справи пійдуть в розлад.

На загал же „распутинщиною" переняті всї завзяті любителї „пікантної анекдоти" і „полуниці". Нема чого ховати ся і закривати ся. Купуй ґазету і читай! Скільки душа забагне!

Не добре, що правдиві факти мішають з видумками, сплетнями, і тому ослаблюєть ся невідпорність відкрить двірської полїтики і таємничих пружин, що кермували долею Росії.

Деколи менї видавали ся богохульством ось-такі факти: похорон жертв революції, похоронні церемонії, а з тим — ще й Распутин. Може бути, що се навіть не богохульство, а прямо брак смаку, душевної тонкости і такту.

Се пригадує менї чудовий фортепян, на якім рука „тапера з фаху" вибубнює звичайненький „кейк-вок". З непривички до свобідного слова не вміють обходити ся з ним осторожно. Подібно чоловік, який сидів довго в темноті, вийшовши на ясне сьвітло, з початку пошпотуєть ся.

(Дальше буде).

ВОЄННІ ВІСТИ.

(Продовжене зі сторони 1-шої).

Підчас останних заворушень згинуло в Петроґраді 400 осіб.

СТОКГОЛЬМ, 31. липня. — **Підчас останних заворушень, які вибухли в понеділок і вівторок в Петроґраді, було около 400 убитих і 1.000 ранених.**

Загальна опінія є звернена ворожо против „большевиків". Їх проводирі, о скільки вони ще не є арештовані, не сьміють показувати ся людям на очи. Помимо того однак супроти Ленїна відносить ся загал з якимсь поважанєм. Загал не вважає Ленїна за нїмецького аґента.

Ленїн пропав без вісти.

ПЕТРОҐРАД, 30. липня. — **Провідник максималїстів, Николай Ленїн, пропав без вісти.**

Перед тижнем була вістка, що його арештовано у Фінляндії та що йому вдало ся відтак утечи, користаючи з бійки, яка вивязала ся між поліційними аґентами і анархістами. Ходить чутка, що Ленїн утїк за границю і перебуває тепер в Стокгольмі або в Німеччині.

Инша знова поголоска доносить, що Ленїн перебуває в Петроґраді, укриваний своїми приятелями.

На румунськім фронтї розстрілянo 50 шпигунів.

ПЕТРОҐРАД, 30. липня. — **На румунськім фронтї мали минувшого тижня розстріляти поверх 50 нїмецьких шпигунів,** яких задачею було викликати бунт серед російського війска. Їх розстріляно на місци. Всї шпигуни носили мундури російських салдатів.

НА МОРИ:

Анґлїйський кружляк „Аріядне" (11.000 тон) затоплений.

ЛОНДОН, 30. липня. — **Урядовий звіт анґлїйської адміралїції доносить, що нїмецька підводна лодка затопила военний кружляк „Аріядне", який числив 11.000 тон.**

З причини експльозії, яка слїдувала після торпедованя корабля, згинуло 38 моряків; прочих вдало ся виратувати.

КОНЕЦЬ

ПРИХОДИТЬ УСЇМ НЕПЕВНИМ ОРҐАНІЗАЦІЯМ. ТОМУ ЇХ ЧЛЕНИ НЕХАЙ ЩЕ В ЧАС ОГЛЯНУТЬ СЯ І НЕХАЙ НЕ ЧЕКАЮТЬ, АЖ ЇХ ОРҐАНІЗАЦІЯ ВПАДЕ. ВЖЕ ТЕПЕР ЧАС ПРИСТУПАТИ В ЧЛЕНИ НАЙПЕВНІЙШОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ,

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

Ооплата є найдешевша, на яку закон дозволяє, бо виносить:

Кляса	A.	AA.	B.	C.	BB.	CC.
вік	на $250	на $500	на $750	на $1000	на $1500	на $2000
18	22	43	65	86	1.29	1.72
19	22	44	66	88	1.32	1.76
20	23	45	68	90	1.35	1.80
21	24	47	71	93	1.40	1.86
22	24	48	72	95	1.43	1.90
23	25	49	74	98	1.47	1.96
24	26	51	77	1.01	1.52	2.02
25	26	52	78	1.04	1.56	2.08
26	27	54	81	1.07	1.61	2.14
27	28	56	84	1.11	1.67	2.22
28	29	57	86	1.14	1.71	2.28
29	30	59	89	1.18	1.77	2.36
30	31	61	92	1.22	1.83	2.44
31	32	63	95	1.26	1.89	2.52
32	33	65	98	1.30	1.95	2.60
33	34	68	1.02	1.35	2.03	2.70
34	35	70	1.05	1.40	2.10	2.80
35	37	73	1.10	1.45	2.18	2.90
36	38	76	1.14	1.51	2.27	3.02
37	40	79	1.19	1.57	2.36	3.14
38	41	82	1.23	1.63	2.45	3.26
39	43	85	1.28	1.69	2.54	3.38
40	44	88	1.32	1.76	2.64	3.52
41	46	92	1.38	1.83		
42	48	96	1.44	1.91		
43	50	1.00	1.50	1.99		
44	52	1.04	1.56	2.08		
45	55	1.09	1.64	2.17		
46	57	1.14	1.71	2.27		
47	60	1.19	1.79	2.37		
48	62	1.24	1.86	2.48		
49	65	1.30	1.95	2.60		
50	68	1.36	2.04	2.72		

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION,
P. O. Box 76, Jersey City, N. J.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Важне для реґістрованих.

В Ню Йорку почали ся вже лікарські оглядини молодих людий, які 5. червня реґістрували ся. До лікарської візити мають ся ставити кождий реґістрований, який дістане покликане.

Кождий, хто дістане покликане, коли хоче бути увільнений, мусить зараз по одержаню покликаня удати ся до „еґземпшен" бюра і там виповнити просьбу о увільнене. Хто сего не зробить перед днем лікарських оглядин, той стратить всї права до увільнення.

Закінчене шікаґовського страйку.

Страйк зелізничих „свічменів", належачих до товариства „Бродергуд оф Рейлрод Трейнмен", закінчив ся в понеділок рано. З неділї на понеділок вела ся цілу ніч конференция представителів „свічменів" з представителями 19 обнятих страйком зелізниць. Страйкери осягнули свої головні домагання і, після того вернули сейчас до праці.

25-лїтний ювилей Соединения.

Минувшого тижня „Соединеніе греко-католическихъ русскихъ братствъ" обходило 25-лїтний ювилей свого істнованя. Соединеніе основано 2. лютого 1892 року у Вілксбери.

З початку до Соединения належали мішані братства. В рік по основаню Соединеніе пережило велику кризу, бо галицькі кацапи виступили з нього і основали собі Общество Русскихъ Братствъ. В организациї остали ся тодї лише угорські і галицькі Українці, але й між ними прийшло вскорі до непорозуміня. Непорозуміня виринули на точці політичній. Угорщани не хотїли погодити ся з політикою Галичан, а галицькі Українці, побачивши, що до згоди між ними а угорськими Українцями не прийде, виступили із Соединения і 22. лютого 1894 року основали Руський Народний Союз, теперішний Український Народний Союз.

Церковний собор православного духовенства в Америці.

Православний архиепископ Евдокім повідомляє через „Русскую Землю", що православна місія одержала від синода три важні припорученя, які треба безпровлочно впровадити в житє. В тій цілі архиепископ Евдоким проєктує скликати в першій половині серпня біжучого року надзвичайний церковний собор в Америці.

Конець посухи в західних стейтах.

З кількох місцевостий у Савт Дакоті доносять, що в північно-західній части сього стейту і в полудневій Норт Дакоті впали обильні дощі, які у великій мірі причинили ся до поправлення стоячого ще на пни збіжа і окопових ростин.

Без страйку дістали підвишку.

Між машиністами компанії Бріджпорт Проджектїл в Бріджпорт, Конн., а компанією прийшло до мирного полагодженя спірних справ. Машиністи зажадали 10 процент підвишки і точно 8 годин праці денно, в противнім разі вийдуть на страйк. Компанія згодила ся на їх домаганя.

Машиністи компанії Лейк Торпідо ухвалили домагати ся 15 процент підвишки. Свої домаганя предложили компанії.

Злінчоване двох братів Неґрів.

У парохіяльній вязниці в Танджинагоа, Луізіяна, сиділо двох Неґрів, братя Ден і Джерри Равт, які в марті мали убити білого чоловіка, Семена Беннета. Товпа вдерла ся в понеділок рано до вязниці, витягнула обох мнимих убийників на улицю і злінчувала їх.

В Ню Йорку видають що дня 353 шлюбних лайсенсів.

Заява ґенерала Кравдера, що до війська не будуть брати жонатих мущин, спричинила ню-йоркови трохи роботи, бо лише одного дня, в суботу (28. липня), мусів видати 353 шлюбних лайсенсів, чого ніколи доси в Ню Йорку не було.

В погони за шпигунами.

У Спокейн, Ваш., арештовано на підставі закона про шпигунів Карла Г. Ґросмана і його товариша та товаришку. Вони всі троє прибули до Спокейн з міста Бют. Ґросман є записаний на поліції яко ворожий чужинець.

КАНАДІЙСЬКІ ВІСТИ.

Посол Ферлей їде до Петрограду.

Саскатуньска часопись „Фенікс" — як доносить канадійський „Ранок" — помістила в числі з 16. липня слїдуюче:

„Священик І. Зазуляк, організатор православної церкви, який мешкає в Саскатуні, подав до відома нашій часописи, що до Петрограду має виїхати делеґация, зложена з шістьох членів, які будуть репрезентувати Москалів і Українців у Канаді. Цілию делеґації є домагати ся від російського правительства, аби воно не заключало окремого мира, але щоби дальше остало вірним Великій Британії та її союзникам продовжало війну, доки не буде забезпечений загальний мир."

„Зазуляк заявив, що весь російський нарід в Канаді є згідний в тій справі, та що Українці, то є нарід з Малої Росії, Галичини і Буковини, станутъ міцно проти всякого окремого мира. Вони тїшать ся подіями й чудовими змінами, які зайшли в Росії, але не хочуть бачити свою вітчину в руках Німців.

„Православна церква в Канаді має свого зверхником епископа Александра з Вінніпеґу. В Канаді є яких 115 православних церков, 56 священиків і майже 100.000 вірних. Зорґанізованих українських церков буде не меньше тамтого числа. Д. Т. Ферлей, посол з Ґімлі, Ман., був на нарадах у Вінніпеґу, де вибрано делеґатів, і він має бути одним з шістьох людий, які мають їхати до Петрограду".

Посол Ферлей є Українцем.

СТАРОКРАЄВІ ВІСТИ.

Збіже тане, робітник дорогий.

У надісланім до нас листі, писанім Анною Гладкою до п. Д. Балабана у Вествіл, Ілл., донесено, що у Жеребках королівських, повіт Скалат, корець ячменю, вівса і гречки коштує 25 карбованців (рублів), корець жита 8 карбованців, корець пшениці 9 карбованців, а за виоране морга поля треба заплатити 20 карбованців.

Ціна хліба в Галичині.

Від 6. мая 1917 року бохонець хліба, який важить 1.200 грамів, коштує у Львові 68 сотиків, а бохонець, який важить 1.000 грамів (1 кільограм), коштує 58 сотиків.

Давна уніятська церква у Варшаві перейшла на власність уніятів.

Заходами Петра Радюка варшавські власти рішили звернути уніятам давну василиянську церкву при Медовій улици у Варшаві. Сю церкву побудовано в XVII. столітю. Побудував її уніятський епископ Рилинський і віддав її оо. Василиянам.

Останну Службу Божу відправлено в тій церкві 1873 року. Від тоді аж до сього року (значить через 44 роки) там відправляли ся православні богослуженя.

З давних сьвященників тої церкви остали ся ще два оо. Василияни: о. Фурман і о. Карпович. Фурман перебуває тепер у Варшаві, а Карпович у Галичині.

Петро Радюк, який виєднав зворот церкви, співав останну Службу Божу, а по 44-ох роках разом з о. Фурманом відправив перше Службу Божу після уніятського обряду. Тепер у Варшаві переживає около 500 Українців греко-католицького обряду.

Жиди зненавиджені на Україні.

Кореспондент нюйорського жидівського „Форвертса" доносить, що в кількох містах на Україні виконано погроми на Жидів. В Александровску, катеринославскої губернії, погроми були так страшні, що місцеві власти мусїли закликати на поміч козаків.

В Тернополи виконано так грізні погроми, що комендант приказав розстріляти кількох провідників і аж тим способом спинено погроми.

ЗАГАЛЬНІ ВІСТИ.

Росія продає Злученим Державам Сахалін.

Берлінська „Фосіше Цайтунг" довідала ся з якихось жерел, що Росія задумала віддати Злученим Державам часть Сахаліну яко заплату за випозичений Росії капітал.

Тим способом Росія стратила би цілий Сахалін, бо вже тепер його полуднева частина належить до Японії.

Недавно телеграми доносили, що Росія згодила ся віддати Злученим Державам в заставу кілька копалень до експлоатациі.

Кільман міністром заграничних справ Німеччини.

Телеграма з Берліна доносить, що на місце д-ра Ціммермана, німецького міністра заграничних справ, буде правдоподібно іменований барон Кільман, дотеперішний німецький амбасадор в Царгороді. Кільман прибув до Берліна і відбуде конференцію з канцлером. Він числить 44 роки житя і є одним з найлїпших німецьких політиків.

Фалькенгайн іменований командантом в Мезопотамії.

З Копенгаґен доносять, що там доходять слухи про іменоване ґенерала Фалькенгайна, бувшого шефа німецького військового штабу, командантом турецьких військ в Мезопотамії. Доси становище команданта військ в Мезопотамії занимав полевий маршалок Гольц.

„Рєчь" за зміною назви Петроград на Петербург.

Петроградська „Рєчь" в одній статї обстоює за тим, аби назву Петрограду змінити знова на Петербург. „Петроградський період — пише „Рєчь" належить до найтемнійших і найстрашнійших періодів в російській історії. Сей період проминув і місто мусить його забути. В устах народу слово Петроград змінило ся на Ретроград".

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Д. Т., Савт Бетлеґем, Па. Вірш до друку не відповідний.

Дописи.

З HAMTRAMCK, MICH.

Поклик до орґанізації.

Коли ми візьмемо під розвагу всю ту народну роботу в нашій місцевости від 1912 року до нинішнього дня, то можемо отверто сказати, що до сеї роботи найбільше причинило ся товариство ім. М. Січинського, відділ 146 У. Н. Союза. Се товариство протягом 5-літного істнованя дало до 50 представлень і балів, з яких чистий дохід на народні цілі перевисшає суму 600 долярів.

В 1915 році се товариство побудувало Укр. Н. Дім. Нині гамтрамські і дітройтські Українці мають де зійти ся і прочитати ріжного рода ґазети і книжки та почути рідну пісню. А все те стало ся завдяки товариству ім. М. Січинського, відділ 146 У. Н. Союза.

З початку, як товариство зачало сей дім будувати, то межи членами була гадка, щоби дім вибудувати лише для товариства. Але декі одиниці, як Д. Доскоч, І. Бойко, С. Поторока, М. Процко, І. Тригук, І. Рунька, Т. Солодкий, С. Гривнак і инші сказали, що як товариство побудує дім лише для себе, то гамтрамська і дітройтська громада не буде мати жадної користи з того. Тому вони радили, щоби товариство побудувало дім і передало його в руки гамтрамської громади. Вони радили також назвати сей дім Український Народний Дім. На сю пропозицію всі члени згодили ся. Тепер в тім домі гуртують ся не тільки товариство ім. М. Січинського, але і прочі товариства з Гамтрамк і з Дітройт, як тов. „Січ", тов. „Поділе", тов. ім. М. Шашкевича і тов. „С. А. Кружок". Вони не потребують тиняти ся по польських та жидівських галях, як се ще доси робить товариство „Бандурист".

Не хочу я тут розводити ся богато про діяльність товариства ім. М. Січинського, бо на се треба би видати спеціяльне число часописи. Скажу тільки пару слів до гамтрамських і дітройтських Українців.

Дорогі Родимці! Ви знаєте добре, скільки добра зробило для українського загалу товариство ім. М. Січинського. Ви знаєте, що товариство ім. М. Січинського є найбільшим товариством у Дітройт. Се товариство з початком 1917 року виплатило своїм хорим членам поверх 300 долярів. Се товариство є найбогатше в Дітройт.

Ми знаємо і те, що товариство ім. М. Січинського є відділом У. Н. Союза. Ми знаємо, що У. Н. Союз є найстарша і найпевнійша українська орґанізація в Америці. Ми знаємо, що У. Н. Союз вже не однїй вдові і бідній сироті обтер сльози з очий. Отже обовязком кождого Українця вступити до У. Н. Союза.

Дорогі Родимці! Нащо Вам платити польські чи анґлійські асекурації, де Вас лише натягають як швець шкіру, а ніодної користи з них не маєте. Нащо Вам тримати ся чужих, коли є своя рідна орґанізація, з котрої Ви будете мати велику користь.

А щоби Вас переконати про правдивість моїх слів, я Вам оповім ось-яку подію: В нашій місцевости, в околиці Гамтрамку мешкає бідна родина Івана Деркача (зі скалатського повіту в Галичині). Сей бідний чоловік, земля йому пером, належав колись до У. Н. Союза, але як прийшло ся платити після літ, то він виступив з нашої орґанізації і заасекурував ся в анґлійській на 1.000 долярів. Бідний Деркач, не уміючи читати ані писати, дав ся ошукати проклятим аґентам.

Платив бідний Деркач рік і 8 місяців, а дня 18. цьвітня б. р., працюючи в фандрі, ніс кавалок горячого зеліза, поховзнув ся, впав на землю і попік ся на смерть.

Бідна жінка з дітьми, не маючи готового гроша, взяла грамоту тай пійшла до офісу тої анґлійської асекурації (в Форд Вілдинґ), домагаючи ся виплаченя гроший. Але їй там відповіли, що вони не знають нічого про її чоловіка, бо принесена грамота є сфальшована.

Тоді бідна жінка, не маючи гроший на процес, заплакала гірко тай забрала ся з офісу.

Тепер, бідна, мусить гірко працювати, жидам шмате прати, щоби виживити четверо дрібних діточок. Гарує, плаче і нарікає на свого чоловіка, чому він не платив дальше до У. Н. Союза.

Тож, дорогі Родимці, не кажіть: „Нащо мені асекурувати ся, коли я здоров тай гроші маю". О, ні! Так не кажіть, бо гроші нині є, а завтра нема!... А коли будете стояти в У. Н. Союзі, то будете певні, що в лиху годину чи то Вами чи Вашими діточками У. Н. Союз заопікуєть ся.

Тому я відзиваю ся до Вас, Українці з Дітройт і Гамтрамк, Міш.: Вступайте громадно до товариства ім. М. Січинського і до У. Н. Союза. Вступайте сейчас, аби не було запізно, бо нині ніхто не знає, чиє завтра.

Мітинґи товариства ім. М. Січинського, від. 146 У. Н. Союза, відбувають ся кождої першої неділі по 15-тім, в гали Укр. Дому, 84 Ґрейлінґ Стр., Гамтрамк, Міш.

Петро Паснак,
член тов. ім. М. Січинського,
від. 146 У. Н. Союза.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

КУРТІС БЕЙ, МД. Отсим подаємо до відома, що братство св. Петра і Павла, від. 81, буде мати надзвичайний мітінґ в неділю, 5. серпня б. р. Будемо вибирати делеґата на конвенцію. Всі члени мають явити ся. — В. Чачка, предс.; Т. Валега, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. „Січові Стрільці", від. 97, повідомляє всіх своїх членів, що мітінґ відбудеть ся в неділю, 5. серпня б. р., в гали парохіяльній під числом 303 Гудсон Аве. Просить ся всіх членів явитись на тім мітінґу, бо є важні справи до полагодженя. Котрий з членів не явить ся, заплатить 50 цнт. кари, а урядник $1.00. — О. Котан, секр.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. Тов. ім. Т. Шевченка повідомляє всіх своїх членів, що мітінґ відбудеть ся в неділю, 5. серпня, о годині 2-гій пополудни в німецькій парафіяльній гали під числом 485 Мейн стріт. Подаєть ся до відома Патерсонцям, що наше товариство буде приймати нових членів до товариства і до У. Н. Союза за половину вступного через три місяці. Не відкладайте свого обезпеченя надалі, але обезпечте ся зараз, бо тепер добра нагода до сього. Приходіть і приводіть з собою своїх знайомих, товаришів і товаришок, а коли би хто не мав нагоди вписати ся на мітінґу, нехай зголосить ся до Василя Григорчука, 128 Пін стр., а він вас запише. — За комітет: І. Дячишин, М. Ющишин, В. Григорчук.

ГАМТРАМК, МІШ. Тов. ім. М. Січинського, від. 146, повідомляє всіх своїх членів, що надзвичайний мітінґ відбудеть ся в пятницю, 3. серпня, о 7-мій годині вечером, в гали Укр. Дому під ч. 84 Ґрейлінґ стр., Гамтрамк. Кождий член повинен явити ся, бо є важні справи до полагодженя, як вибір делеґата на конвенцію і инші. Неявивший ся член заплатить $1.00 кари. — П. Паснак, секр.

ПОДЯКА.

Я, нижче підписаний, складаю сердечну подяку всім членам, Головному Урядови і Екзекутиві У. Н. Союза за запомогу, котру я отримав з фонду убогих У. Н. Союза за мою хоробу на ревматизм. Желаю У. Н. Союзови як найліпших успіхів, а всім членам сеї славної орґанізації щире спасибіг! Тепер кличу до Вас, Братя Українці по цілій Америці: Вступайте в ряди У. Н. Союза, закладайте відділи сеї орґанізації, бо та орґанізація є найстарша, найпевнійша і на добрім фундаменті збудована. Тепер якраз добра нагода вступити в члени, бо приймаєть ся за половину вступного.

Остаю з товариським привітом — Андрій Гевчук, член братства св. Володимира, від. 98 У. Н. Союза, в Шенандоа, Па.

І. КОРОЛЕВСЬКИЙ.

ДВІ МОГИЛИ.

Оповіданє з сибірського житя.

VI.

НОВИЙ ҐУБЕРНАТОР.

В кілька хвиль після того стояла Алексієвна Харков в хаті господаря.

— Славити Бога, що у вас душа ще телепаєть ся! — промовила до Ясенка, що з вдякою поцілував її руку. — Вчора пійшла чутка, що ви вже між мертвими. Тай коло мене не гаразд, знать провалю ся під тягаром горя...

— В Бозї надія! — відповів Ясенко.

— Подайте ся до нас — сказав Шувалов — моя Кама стане вам за рідну сестру.

Алексієвна жалко усьміхнула ся.

— Се пошкодилоб дуже мому мужеви. Ах, він оставив мене серед горя й злиднів. Плачу що дня — плачу що години, бо жаль, жаль, панове, ваги не знає!...

— Як жеж прихиляєть ся до вас новий ґубернатор? — спитав її Ясенко.

— Нічого... ввійде... та все таки менї не в смак. Імя йому Шарабов.

— Ого! — закричав Шувалов — се тота птичка, що її Орлов витягнув з багна. Ще мов нинї стоїть перед моїми очима один з рідні рабів — Шарабович, що в чинї підофіцира стеріг нещасного царя.

— Утікайте від нього мов від прокаженого!

— Ах, не менї говорити про отсього Шарабова; я знаю його, що се за цьвірінок! — з натиском сказала ґубернаторова.

Серед того збирала ся до відходу.

— Ходїть з нами — просив Ясенко — будемо вас наче дитину лелїяти по руках.

— Бог сьвідком, не можна! — відмовила з жалем. — Коли би показала ся потреба покидати Березів, тодї отся старовина заведе мене у ваш хутір.

Старець при сих словах зняв кучму з сивої голови та чемно вклонив ся Алексієвній.

Алексієвна попращала ся з засланцями, вклонилась їм ввічливо і вийшла з гостинниці.

Скорим кроком поспішала крізь темні, вузкі улицї та вкінци добила ся таки до дому. Перед неї вибігла налякана служниця й оповістила її, що в неї дома є новий ґубернатор і конечно бажає бачити ся з панею.

Холодний вітер обвіяв Алексієвну. З гнївом затиснула сильно пястук і крізь зуби процідила: „проклятий!"

Без ваганя війшла до середини кімнати. Широкоплечий мущина з сильно поморщеним лицем встав, як тільки вона війшла в сьвітлицю, і з лукавим усьміхом зближав ся до неї.

— Недобрі вісти приношу для вас — з низким уклоном промовив ґубернатор: — ваш Харков утік!...

— Ах Боже! — закликала Алексієвна і зімлїла впала на крісло. По хвилї прийшла до себе.

— Якраз вернувсь один козак — на ніщо не зважаючи говорить Шарабов — і доніс начальству, що Харков у дорозї втік зпід їх сторожі. Прочі козаки пустили ся за збігцем, а один пімчав ся до Березова, щоби менї про се оповістити. І що-ж ви на те?...

Сувора вість так вразила нещасну, що вона з жалю закрила лице руками.

Шарабов підійшов до ґубернаторової.

— Нема потреби журити ся — сказав. — Як довго я сидіти-му тут у вашім Березові, так довго і волос не впаде вам з голови.

Саме тодї надійшла служниця.

— Якийсь Самоєд має діло до вашого величества пана ґубернатора.

— Нема в мене часу! — відрубав ґубернатор.

— Тесаме почуло ся йому і від мене, але він ніяким чином не хоче вступити ся — сказала до нього служниця. — Глядїв за вами й у вашім домі, бо щось не дурного є в нього оповісти.

— Най увійде! — сказав ґубернатор, призабувши на те, що він у чужім домі.

Хвиля мовчаня і в дверях явив ся Самоєд.

— Як тебе звати? — запитав ся Самоєда.

— Харук! — загреміло в одвіт.

— Що в тебе за діло?

— Вповіщаю покірно — каже Самоєд — що двох каторжників вештаєть ся по місті. Бачив я їх на свої очи і додумав ся сейчас, що вони знають про лихого ґубернатора.

Алексієвна насторошила уха.

— Нічого не розумію! — відповів Шарабов — говори-ж мерщій, де саме отсї твої каторжники!

— В гостинниці — одвітив Харук — нема в них відваги і хочуть бачити ся із старим ґубернатором.

— Що-ж се за одні?

— Один є ґрафом — одвітив Харук — другого Бог сьвятий знає. Тогід мав писати в нашого ґубернатора.

Ся вість неабияк заінтересувала Шарабова, отже велів Самоєдови йти до свого мешканя, а він скоро сам прийде до нього і про все як слїд розвідаєть ся.

Се дуже врадувало Харука, що ось-то його зрада має таку силу, що звертає на себе увагу ґубернатора. Вклонивши ся по пояс, він полишив кімнату.

— Милостива пані! — звернув ся тодї Шарабов до Алексієвної — простіть ради Бога, що напав на ваш дім. Ще раз благаю вас, не гордіть мною, бо серце моє до вас так і рветь ся!

Алексієвна, щоб довше здержати в себе ґубернатора, вдавала, начеб то справді зворушили її підлесні ґубернаторські слова. В самім дїлї було се більше ніж підступ. Чим довше буде гуторити з Шарабовом, тим більше часу буде в каторжників спасти ся.

Тому жичливо попросила його, щоб сїв ще часочок на крісло.

— І як жеж здаєть ся вам доля мого мужа? — ляконічно спитала ґубернатора.

— Справді, щоб не крити ся, скажу по щирости: Харков утік... утік перед смертию. Хоч се одно зробив по мудрому. В Петербурзї ждав його стричок!...

— Таж, бачите, він чоловік невинний мов хрусталь — в задумі промовила Харков.

— Для каторжників він був вельми поблажливий, а се вистарчає, щоби повис у повітрю.

З хитрим усьміхом зирнув на Алексієвну і став дальше вести про своє діло:

— Ой знав я добре, яка йому буде заплата, тому й поучив його в дечім, заки він відїхав; козаків я нарочно розбив на дві части, щоби чуйно не берегли вашого мужа. І що-ж подумаєте?...

По сїй бесїдї Алексієвна прихилила ся дещо до Шарабова і тепер в дечім годила ся з ним.

— Ах! — повіла — в мгї ока лишилаб я сей Березів! В кождого очи звертають ся на мене; несотворені річи плетуть про мене. Колиб нагодив ся купець на мій хутір, тодї ніяка сила не вдержалаб мене у Березові.

Шарабов дещо призадумав ся...

— Я куплю у вас! — сказав по часочку — хоч знайте, начальство забирає все по каторжнику. Та ваш хутір опинить ся в моїх руках, от тодї й вратуєть ся його перед начальством. Колиб і ви самі щиро прихилили ся до мене, тодї ваша будучність у вас мов на долонї.

Алексієвна похитала головою.

— Невжеж у вас думка купити мій хутір?

— Десять тисяч рублів! — зверещав Шарабов.

— Гаразд, най буде! — сказала Алексієвна.

Така скора згода не припала в смак ґубернаторови.

— Завтра пришлю гроші — промовив без надуми — а відтак ще довго поживемо з собою.

Алексієвна притакнула головою, а ґубернатор тим дуже зрадів. Попращавши ся з нею, він відійшов домів.

Мов цьвітка по бурі, так по тій стрічі лекше відітхнула Алексієвна.

— От і маєш! — прошепотіла до себе — хоч би йди у каторгу. Колиб хоч скоро дістати сї гроші, тодї з Березовом попращаю ся на віки. Старець заведе мене у Ясенків хутір, а що дальше буде... знає тільки Всевишний!...

(Дальше буде).